

ERIC MANIGAUD – Congo Océan - 18th May - 15th July 2023

'Eric Manigaud. Kunst heeft niet de bedoeling om wanden te versieren.' by Yves Joris on June 1st 2023 in The Art Couch Magazine, p. 36-39

36

INTERVIEW

ERIC MANIGAUD

37

Eric Manigaud

Kunst heeft niet de bedoeling
om wanden te versieren.

Yves Joris

In zijn derde solotentoonstelling bij Gallery FIFTY ONE in Antwerpen presenteert de Franse kunstenaar Éric Manigaud zijn onderzoek naar de Europese koloniale geschiedenis. De tentoonstelling loopt gelijktijdig met een andere expo in Galerie Sator in Parijs. Het onderwerp in Parijs is Belgisch Congo en in Antwerpen Frans Congo.

Manigaud is geïnteresseerd in archiefbronnen die vaak getuigen van geweldadige episodes in de evolutie van Europa naar moderniteit. Hij maakt gebruik van fotografisch materiaal uit de late negentiende tot vroege twintigste eeuw door het op een vel papier te projecteren – altijd veel groter dan de oorspronkelijke schaal – en de contouren en schaduwen met potlood en grafietpoeder te traceren. De vaak grafische aard van zijn fotorealistische tekeningen, hun enigszins onscherp, droomachtige uiterlijk en hun monumentale schaal, maken van zijn werken een fysieke en disruptieve ervaring die ons aanmoedigt om pijnlijke delen van onze geschiedenis te herinneren. De tentoonstelling richt zich op de bouw van de Congo-Ocean Railway en de verwoestende effecten van koloniale exploitatie op mensen en alles wat leeft..

©Eric Manigaud | Courtesy Gallery FIFTY ONE

↑ 2023, Travail de forçats sur les terrassements, Mayombe

← 2022, Pointe Noire, caïman sur la rivière Loémé, Pauleau

Wellicht ben je minder bekend bij het Belgische publiek. Daarom deze voor de hand liggende vraag: wie is Eric Manigaud?

Ik ben geboren in 1971 en woon en werk in Saint-Etienne. Ik koos ervoor om kunst te gaan studeren toen ik naar de middelbare school ging. Het was oorspronkelijk niet mijn bedoeling om kunstenaar te worden, maar leraar. Ik was niet alleen verbaasd maar geraakte ook gefascineerd door de diversiteit van de artistieke wereld. Ik doorliep alle mogelijke vakken, maar geef toe dat de experimentele fase lang duurde. Teken en nam op dat moment nog geen centrale plek in mijn leven in, ook al moesten we elke week minstens vijftig schetsen naar model tekenen. De vakken fotografie en video heb ik deels wegens tijdgebrek moeten opgeven.

Hoe ziet uw werkdag eruit?

Ik heb lange ochtenden. Vaak werk ik tijdens de voormiddag vijf uur aan een stuk door. De namiddagen zijn meestal wel korter. Ik werk vaak repetitief, een mechanisme dat zich laat begeleiden door muziek op de achtergrond. Tussendoor check ik mijn post en zoek ik naar tekst- en beeldmateriaal, zowel online als in bibliotheken en filmarchieven.

Waar werk je?

Thuis. Ik heb niet veel ruimte nodig. Mijn atelier is een eenvoudige donkere kamer in mijn flat met een diaprojector in het midden.

→

Wanneer ik voor de eerste keer je werk zag, viel het me op dat je niet oorzelt om vrij ruwe situaties af te beelden. Waarom deze keuze?

Ik zou deze vraag graag beantwoorden met een citaat. "Nee, schilderen is niet bedoeld om de woning te versieren. Het is een instrument van zowel een offensieve als defensieve oorlog tegen de vijand" (Simone Terry, interview met Picasso onder de titel 'Picasso is geen officier in het Franse leger' in Lettres françaises, Parijs 24 maart 1945, p.5).

Je werken zijn fotorealistisch. Die precisie is heel arbeidsintensief.

Het is net deze duur die me interesseert. Ik werk ongeveer twee maanden aan een groot formaat (ongeveer 170 cm) en twee weken aan een kleiner (50x70 cm). Het is moeilijk om aan meerdere tekeningen tegelijk te werken om de bovenvermelde reden: ik gebruik bijna altijd een dia projector en het is noodzakelijk dat mijn drager niet beweegt.

Een fotorealisme dat vaak zijn oorsprong vindt in oude ansichtkaarten?

Ik heb me vroeger bij momenten gebaseerd op ansichtkaarten omdat ze een gemakkelijk toegankelijke documentatiebron vormen. Maar dit is de eerste keer dat zo'n grote rol in mijn onderzoek krijgen. Dit is deels te verklaren door de centrale plaats die zij innamen in de toenmalige beeldcirculatie. Maar ook omdat er behalve fotoalbums over de aanleg van de Congo-Oceaanlijn niet veel te vinden is in Frankrijk, zoals vaak het geval is. De archieven over Belgisch-Congo waren daarentegen zeer rijk en het was niet moeilijk om een afspraak te krijgen in het archief van Tervuren, noch om de rechten te verkrijgen om de foto's te gebruiken die ik wilde bewerken.

Hoe maakt u uw selectie? Waar vindt u deze postkaarten?

Ik maak een eerste selectie door beelden te kopen (bv. online bij Delcampe) die me interessant lijken. Ik scan de beelden om ze in detail te bekijken op een scherm en een vergroting te simuleren. Het is de kwaliteit (niet in de technische maar tactiele zin) van deze details die de projectieschaal van de zal bepalen.

Hun enigszins onscherpe, droomachtige uiterlijk en hun monumentale schaal maken van zijn werken een fysieke en disruptieve ervaring.

U stelt in uw werk niet alleen mistoestanden aan de kaak, u toont ook een continent dat aan het verdwijnen is. Voor u is het gordeldier het symbool van deze vernietiging.

Dit gordeldier werd gepubliceerd als een postkaart in een serie getiteld *Afrika verdwijnt*. Toen al was het een bedreigde diersoort. Het is onlangs weer opgedoken als een potentiële gastheer voor covid. Maar dit dier is niet verantwoordelijk voor de vernietiging van zijn natuurlijke habitat, noch voor het overschrijden van de speciesbarrière.

Tegelijkertijd heb je ook een tentoonstelling in Parijs over hetzelfde thema? Hoe pakt u zo'n project aan?

Dat was het principe: een dubbeltentoonstelling. Ik geloof niet dat de misdaden in Belgisch Congo alleen de Belgen aangaan, net zomin als ik geloof dat de misdaden in Frans Congo alleen de Fransen aangaan. Het is een Europese geschiedenis, die van de keizerrijken. Die is helaas nog steeds van kracht: in Congo bevinden zich bijvoorbeeld in Boven-Katanga kolossale kobaltvoorraden (essentieel voor de fabricage van batterijen) die door de grootste mijnbouwbedrijven worden begeerd. Kinderen werken in onveilige ambachtelijke mijnen.

Reageren bezoekers uit de twee landen verschillend op het onderwerp?

Ik weet het nog niet en ik wacht tot ik het weet. Ik heb begrepen dat er in België minder ontkenning is, maar dat is slechts een gok op basis van zaken die ik lees.

Dit is ondertussen uw derde tentoonstelling bij Gallery FIFTY ONE?

Ja, maar dit is de eerste keer dat de tekeningen worden getoond in de oorspronkelijke, grotere galerieruimte (FIFTY ONE i.p.v. FIFTY ONE TOO). Het is intimiderender.

Hoe hebben jullie elkaar ontmoet?

Via een Londense galerie waar ik mee werkte (Charlie Smith).

Hoe ziet u uw artistieke toekomst? Wat zou je nog willen maken?

Een reeks over de mijnwerkers van Saint-Etienne, maar het onderzoek staat nog in de kinderschoenen. Het is dus een project voor de verre toekomst. ●

©Eric Manicaud | Courtesy Gallery FIFTY ONE

↑ 2023, Jean Dybowski, charnier de quatre hippopotames à Brazzaville, 1891

↳ 2023, Congo tunnel, 1914

Congo Ocean, Eric Manicaud
18 mei – 15 juli
Gallery FIFTY ONE
www.gallery51.com